

ONDERZOEK OUDE HULST (ZUIDWAL) (intern rapport 89c) AANVULLING

M.W.J. de Bruijn

Utrecht, juli 2014

Een toevalsvondst verschaft enige aanvulling op het door mij in 2002 geleverde verslag Onderzoek Oude Hulst (Zuidwal) (intern rapport 89a). Het betreft hier gegevens over de percelen behorende tot het zogeheten Massereelshuis, een van de grote Bossche huizen. Dit complex bevond zich ten oosten van het nog bestaande Refugiehuis van Sint-Geertruid (Sint-Jorisstraat 33-35).

De aanvullende gegevens bevinden zich in het archief van het Huis Helmond en zijn onder de titel 'Het Massereelshuis te 's-Hertogenbosch' uitgegeven door J. Heeren in het tijdschrift *Taxandrië*, jaargang 40 (1933) 95-96.

Het enige gegeven betreffende het huis zelf betreft een schuldbelofte van 12 gulden door Floris Hendrik Jansz. Massereel, ridder, aan zijn neef Jan van Cortenbach met als onderpand een huis in de Sint-Jorisstraat, waarmee het Massereelshuis bedoeld moet zijn.¹ Massereel was commandeur van de Duitse Orde in Vught. In april 1608 bevond hij zich bij Van Cortenbach op het huis *Op Strijp* in Aarle en werd *cranckelijk wesende* naar 's-Hertogenbosch vervoerd, waar hij op de 29ste van die maand, hoogstwaarschijnlijk in zijn eigen huis, overleed.² Hij werd in de Kruiskerk begraven.

In het heerlijkheidsarchief van Helmond bevindt zich een ongedateerde oorkonde waarin Floris zijn neef Jan van Cortenbach aanwijst als zijn erfgenaam.³ Laatstgenoemde zal dus in 1608 het Massereelshuis in zijn bezit hebben gekregen.

Van het complex maakten enkele kameren deel uit, die ik in mijn bovengenoemd verslag heb aangeduid de westelijke en de oostelijke kamer. Uit de stukken in het archief van het Huis Helmond konden voor wat betreft de westelijke kamer de volgende aanvullingen worden gehaald:

Op 15 maart 1414 transporteerden Peter Thomasz. van Waalwijk als man van Jutte van de Spiker deze kamer, gesitueerd tussen erf van wijlen Jan Basijn en erf van Jan Erenbout, aan Jan Geritzz. genaamd *Heylen soens soen*.⁴

Op 30 januari 1420 werd dit goed door Thomas Roelofsz. van de Graaf, zijn zuster Elizabet en Gerit Schilder als man van Heilwig dochter van Roelof, aan Peter van Gulik., priester, gedurende zijn leven uitgegeven.⁵

Zoals ook al in mijn verslag vermeld is, is het kort hierna echter in bezit gekomen van Otte Pauwels Ottenz., die het op 14 mei 1422 overdroeg aan Katelijn weduwe van Gosen Weghen, dochter van Andries van Wamel.⁶ Op 31 augustus 1458 werd de kamer getransporteerd aan Gerit Petersz. van Eyck.⁷

¹ Regionaal Historisch Centrum Eindhoven [RHCE], Heerlijkheid Helmond 729.

² Heeren noemt abusievelijk het jaar 1607.

³ RHCE, Heerlijkheid Helmond 709.

⁴ Ald. nr. 713.

⁵ Nr. 721.

⁶ Nr. 715.

⁷ Nr. 724.

Ten onrechte vermeldt Heeren in zijn artikel dat dit goed op 1 maart 1456 getransporteerd werd.⁸ Zoals uit mijn verslag blijkt, betrof het hier de oostelijke kamer.

Heeren noemt nog twee veertiende-eeuwse akten, die ik niet kan plaatsen. In de ene, daterend van 27 januari 1362, transporteert Bate dochter van wijlen Hendrik Jansz. Spiker aan Willem van Waderle een erf aan de Oude Hulst, gelegen tussen het huis waarin Engelbrecht genaamd *Enghelken*, paardenkoopman, woonde en dat van Jan de bontwerker, genaamd *Burggrave (Borchgrave)*.⁹ Volgens het andere stuk, daterend van 29 februari 1364, werd toen een derde deel van dit erf door Willem van Waderle verkocht zijn aan Jacob van der Wiel.¹⁰ Ik kan deze gegevens niet inpassen in die in mijn verslag. Wellicht gaat het om een perceel elders.

Het feit dat Jan van Cortenbach heer van Helmond is geweest en na het overlijden van Floris van Massereel gedurende enige tijd bezitter van het Massereelshuis, verklaart de aanwezigheid van de genoemde archiefstukken in het archief van de heerlijkheid Helmond.

⁸ RHCE, Heerlijkheid Helmond 716.

⁹ Zie ald. nr. 710. Heeren noemt Willem van Waderle ten onrechte medetransportant in plaats van degene aan wie getransporteerd wordt.

¹⁰ Ald. nr. 711.